

Doktor Vlach mluví o zdravém rozumu, výstražných tabulkách a Pythagorovi

Ačkoliv nemám rád všechna ta přirovnání a podobenství, kterými doktor Vlach proplétá své temperamentní řeči, uznávám, že na tom názorném příkladu s kavárnou, člověkem a mísou koblih něco je. Lze na něm aspoň přibližně ukázat, jakým člověkem je Saturnin. Doktor Vlach si totiž rozdělil lidi podle toho, jak se chovají v poloprázdné kavárně, mají-li před sebou mísu koblih. Představte si luxusní kavárnu za nedělního odpoledne. Venku je krásný den a hostů v kavárně je málo. Už jste se nasnídali, přečetli jste všechny noviny a teď jste se pohodlně opřeli v měkkém boxu a zamyšleně se díváte na mísu koblih. Nuda se pomalu rozlézá do všech koutů kavárny.

A tu se tedy má ukázat, do které skupiny lidí podle teorie doktora Vlacha patříte. Jste-li prý člověkem bez fantazie, bez touhy po dynamice a bez smyslu pro humor, budete se na ty koblihy dívat tupě a bezmyšlenkovitě třeba až do poledne a pak se zvednete a půjdete k obědu.

Mám důvodné podezření, že do této první skupiny zařazuje doktor Vlach také mne. Myslím, že není v právu. O humoru a o té dynamice nebudeme mluvit, ale to, že mi upírá fantazii, když ví, že se mi povedlo správně vyplnit úřední formuláře přiznání k dani důchodové, to mne opravdu překvapuje. Ale na tom nezáleží. I kdybych mezi lidmi tohoto druhu opravdu patřil, bylo by mi to milejší, nežli být příslušníkem skupiny druhé, která prý se při pohledu na ty koblihy baví představou, co by se dělo, kdyby někdo zčistajasna a bez výstrahy začal ostatní návštěvníky kavárny tím pečivem bombardovat.

Nechápu, jak dospělý a rozumný člověk může myslet na takové věci. Přitom však úplně souhlasím s tím, že doktor Vlach, jak sám říká, patří do této skupiny. Z jakýchsi nepochopitelných důvodů je na to hrdý. Považuje tento druh lidí za duševně vyspělejší. Já si ovšem nedovedu představit, co má společného s duševní vyspělostí představa koblih, rozbíjejících se o hlavy pokojných návštěvníků kavárny. Nedovedu si to představit, ale prosím, nebudeme se o to přít. Mám totiž ustálené mínění o debatách s doktorem Vlachem. Kdykoliv jsem se totiž do takové debaty pustil, připadal jsem si jako člověk, který z pošetilosti prorazil zeď údolní přehrady.

Kdyby mi osud nebyl přivedl do cesty Saturnina, nikdy bych byl nevěřil, že se vyskytuje ještě třetí druh lidí, takové jakési bílé vrány. Myslím tím lidi, které představa koblih svištících vzduchem láká natolik, že vstanou a uskuteční ji.

K takovým jedincům chová doktor Vlach nezřízenou úctu. Tvrdí, že k takovému činu je zapotřebí nejen vyhraněného smyslu pro komiku, ale i odvahy, temperamentu a já nevím čeho ještě. Podle mého názoru je k tomu potřeba tak neobvyklá dávka bláznovství, že každý rozumný tvor musí být jat údivem, že se takoví lidé mohou vyskytovat i mimo ústavy lidskou společností pro ně zřízené. Bylo mi, bohužel, souzeno, abych se přesvědčil na vlastní kůži, že takoví lidé skutečně existují a že nebyli dosud nijak omezeni v osobní svobodě. Saturnin totiž takovým člověkem opravdu je.

Dívám-li se dnes zpátky na krátké období svého života, které jsem nedávno prožil, musím se diviti mnoha věcem. Například tomu, co všechno se událo v té době. Můj život byl jaksi zhuštěn, události se řítily jedna za druhou a já jsem je stěží mohl sledovat. Podobal jsem se člověku, který při sestupování ze zasněženého kopce šlápl na klouzačku, ukrytou pod sněhem. Mám takový pocit, že v době, kdy jsem klouzal dolů jako po skle, nechoval jsem se nijak zvlášť důstojně. Myslím, že je to pochopitelné, a rád bych věděl, kdo by mi to mohl vyčítat. Radu, že jsem se mohl kdykoliv během té doby postavit mimo skluzavku, mohl by mi dát jen člověk, který neví, co to je zápatit zoufale o poslední zlomek rovnováhy, který člověk má. Ostatně nebylo to nijak zvlášť nepříjemné, a dokonce myslím, že to stálo za to. Vyrostl jsem sice dávno z chlapeckých snů o dobrodružstvích a mám rád klidný a střízlivý život, ale myslím, že sprcha neobvyklých událostí nemůže nikomu škodit. V dešti se ještě nikdo neutopil a na věci nepříjemné člověk zapomíná. Strastiplná cesta sněhovou vánicí zdá se vám z časového odstupu dobrodružstvím docela zajímavým.

Snad nebylo moudré, že jsem si já, svobodný a poměrně mladý člověk, vzal sluhu. Zdá se to dokonce výstřední a příliš románové. Jisto je, že by se v Čechách našlo velmi málo mladých mužů, kteří by měli svého sluhu, a mé klidné a konzervativní povaze je vzpomínka na to, že jsem udělal něco tak neobvyklého, nepříjemná.